

Sygn. akt III AUa 2383/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 kwietnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Jolanta Pietrzak (spr.)
Sędziowie	SSA Irena Goik SSA Marek Żurecki
Protokolant	Ewa Bury

po rozpoznaniu w dniu 4 kwietnia 2013r. w Katowicach

sprawy z odwołania A. B. (A. B.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o ekwiwalent pieniężny z tytułu prawa do bezpłatnego węgla

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Częstochowie

z dnia 16 października 2012r. sygn. akt IV U 985/12

oddala apelację.

/-/SSA M.Żurecki /-/SSA J.Pietrzak /-/SSA I.Goik

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 2383/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 kwietnia 2012r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu A. B. wypłaty ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla przysługującego emerytom i rencistom. W uzasadnieniu odmowy podano, że z zebranej dokumentacji nie wynika, iż wnioskodawca był uprawniony do ekwiwalentu.

Ubezpieczony wniósł odwołanie od powyższej decyzji, domagając się jej zmiany przez przyznanie mu prawa do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla

i podniósł, że organ rentowy wypłacał mu ekwiwalent do połowy 2010r.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 16.10.2012r. Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla za 2010r. w wysokości 750 kg a za rok 2011 w wysokości 3 ton.

Sąd ustalił, że ubezpieczony od dnia 1 sierpnia 2002 roku uprawniony jest do pobierania emerytury górniczej, będąc uprzednio zatrudnionym w (...) Zakładzie Usług (...)Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Z..

Ubezpieczony w okresie zatrudnienia miał prawo do deputatu węglowego. Po przejściu na emeryturę pracodawca do końca 2004r. wypłacał ubezpieczonemu ekwiwalent pieniężny za 3 tony węgla. W grudniu 2005r. pracodawca wystąpił do ZUS o przejęcie wypłaty tego świadczenia w trybie przepisu art. 47 ustawy z dnia 13 listopada 2003r. o restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w latach 2003 - 2006. Decyzją z dnia 15 grudnia 2005r. ZUS podjął wypłatę ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla. Świadczenie to ZUS wypłacał do 30 września 2010r. Z dniem 1 października 2010r. wstrzymał wypłatę świadczenia w oparciu o art. 20 ustawy o restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w latach 2003 - 2006, albowiem ubezpieczony nie był uprawniony do otrzymywania bezpłatnego węgla z kopalni lecz z Zakładu Usług (...). Odwołanie ubezpieczonego od przedmiotowej decyzji zostało oddalone wyrokiem z dnia 23 lutego 2011r. w sprawie sygn. akt IVU 1823/10.

W dniu 7 marca 2012r. ubezpieczony wniósł o wypłatę ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla za lata 2010 - 2011 w związku z zatrudnieniem w (...) Zakładzie Usług(...)Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Z. w oparciu

o przepisy ustawy z dnia 6 lipca 2007r. o ekwiwalencie pieniężnym z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla osób uprawnionych z przedsiębiorstw robót górniczych.

Wobec poczynionych ustaleń Sąd uznał, że, wbrew twierdzeniom organu rentowego, ubezpieczony udowodnił, iż jako emeryt zachował prawo do bezpłatnego deputatu węglowego w wymiarze 3 ton rocznie stosownym zaświadczeniem pracodawcy z 21 listopada 2005r. ZUS w oparciu o to zaświadczenie wypłacał świadczenie do września 2010r. tyle że na błędnej podstawie prawnej, tj. w oparciu o przepisy ustawy o restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w latach 2003-2006 (ubezpieczony bowiem nie odszedł na emeryturę z kopalni tylko z zakładu usług (...)). Tymczasem roszczenie ubezpieczonego powinno być rozpatrywane w oparciu o przepisy ustawy z dnia 6 lipca 2007r. o ekwiwalencie pieniężnym z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla osób uprawnionych z przedsiębiorstw robót górniczych (Dz. U. z 2007 roku Nr 147, poz. 1031 ze zm.). Art. 2 ust. 1 tej ustawy określa krąg osób uprawnionych do żądania wypłaty ekwiwalentu z tytułu prawa do bezpłatnego węgla. Zgodnie z powołanym przepisem osobami uprawnionymi są emeryci

i renciści mający ustalone prawo do emerytury lub renty, którzy pobierali bezpłatny węgiel w naturze od przedsiębiorstw robót górniczych lub przeszli na emeryturę lub rentę z tych przedsiębiorstw oraz wdowy, wdowcy i sieroty mające ustalone prawo do renty rodzinnej po byłych pracownikach przedsiębiorstw robót górniczych, uprawnionych do bezpłatnego węgla na podstawie Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Zakładów(...)z dnia 21 grudnia 1991r., i którzy uzyskali emeryturę lub rentę przed dniem 1 stycznia 2007r., a po dniu 31 grudnia 2001r. nie pobierali ekwiwalentu. Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy ekwiwalent wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych zgodnie z ustalonym w ust. 7 harmonogramem, na wniosek osoby uprawnionej.

(...) Zakład Usług (...) w Z. został objęty Układem Zbiorowym Pracy dla Pracowników Zakładów (...) z dnia 21 grudnia 1991r. zawartym pomiędzy Ministrem Przemysłu i Handlu a przedstawicielami związków zawodowych reprezentowanych przez Krajową Komisję Górnictwa (...), Federację Związków Zawodowych (...), (...) Związków Zawodowych (...) w którym, zgodnie z art. 1 pkt 3 wskazano, że jedynie zakłady pracy wymienione w załączniku Nr

1 uprawnione są do stosowania Układu. Załącznik Nr 1 do Protokołu Dodatkowego Nr 9 z dnia 29 lutego 2000 roku wymieniał w pkt 8 ppkt 42 (...) Zakład Usług (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w Z.. Zakład ten ujęty został także w wykazie przedsiębiorstw robot górniczych, stanowiącym załącznik Nr 3 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 1999 r. w sprawie wykazu przedsiębiorstw górniczych oraz przedsiębiorstw robot górniczych (Dz. U. z 1999 roku Nr 38, poz. 362 zm.) objętych restrukturyzacją górnictwa na podstawie ustawy z dnia 26 listopada 1998r. o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej oraz szczególnych uprawnieniach i zadaniach gmin górniczych.

Niewątpliwie zatem uprawnienia ubezpieczonego do bezpłatnego węgla w naturze powstały na podstawie UZP dla Pracowników Zakładów (...) z dnia 21 grudnia 1991r.

Mając na względzie powyższe Sąd uwzględnił częściowo odwołanie ubezpieczonego i z uwagi na wypłatę świadczenia do września 2010r. przyznał ekwiwalent w wysokości przysługującej za pozostałe miesiące, tj. od października do grudnia 2010r., a za 2011r. w wymiarze 3 ton.

Apelację od tego wyroku wywiódł organ rentowy domagając się jego zmiany i oddalenia odwołania.

Skarżący zarzucił naruszenie prawa materialnego a to art.2 ustawy z dnia 06.07.2007r. o ekwiwalencie pieniężnym z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla osób uprawnionych z przedsiębiorstw górniczych (Dz.U. nr 147 poz. 1031) przez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że ubezpieczony spełnia warunki konieczne do przyznania spornego ekwiwalentu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i właściwie ocenił zasadność żądań ubezpieczonego.

Ubezpieczony wywodzi swoje pretensje do spornego świadczenia z przepisów ustawy z dnia 6 lipca 2007r. o ekwiwalencie pieniężnym z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla osób uprawnionych z przedsiębiorstw robót górniczych. Akt ten nie jest jednak odosobnioną regulacją prawną dotyczącą problematyki wypłaty przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych na rzecz emerytów i rencistów tego rodzaju świadczeń, lecz stanowi kontynuację wcześniejszych rozwiązań legislacyjnych i koresponduje z unormowaniami innych ustaw traktujących o tym zagadnieniu. Dlatego też interpretacji jego przepisów nie można zawęzić do wykładni językowej z pominięciem rysu historycznego i wykładni systemowej. Szczegółowy wywód w tej kwestii Sąd Apelacyjny zaprezentował jednak w wielu dotychczas rozstrzyganych sprawach dotyczących ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla (por. wyroki w sprawach III AUa 1194/08, III AUa 842/08, III AUa 1267/08, III AUa 1050/08) wobec czego powtarzanie go w niniejszej sprawie w całości jest zbędne.

Godzi się jedynie przypomnieć, że jak słusznie zauważył Sąd I instancji, możliwość utraty przez emerytów i rencistów prawa do tego ekwiwalentu za węgiel powstała w związku z nowelizacją działu XI Kodeksu pracy, dokonaną ustawą zmieniającą z dnia 29 września 1994r. (Dz.U.z 1994r. Nr 113 poz.547), przy czym nie dotyczyło to odstąpienia od realizacji uprawnień wynikających z układów zawartych po dacie 1.01.1987r.

Skoro zatem ubezpieczony wywodził swoje pretensje deputatowe z postanowień Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Zakładów (...) z dnia 21 grudnia 1991r., to istota problemu sprowadzała się do rozstrzygnięcia, czy były pracodawca ubezpieczonego (...) Zakład Usług (...) Sp. z o.o. w Z. był objęty tymże Układem i czy mógł skutecznie odstąpić od stosowania świadczeń wynikających z unormowań tego aktu

w trybie określonym w art.9 ust.3 ustawy nowelizującej dział XI Kodeksu pracy.

Na pierwsze z postawionych pytań należy udzielić odpowiedzi twierdzącej. Wszakże w dniu 29 lutego 2000r. został zawarty protokół dodatkowy Nr 9 do Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Zakładów (...) z dnia 21 grudnia 1991r. Protokołem tym wprowadzono zmiany do zakresu podmiotowego owego Układu, rozszerzając zakres jego obowiązywania. W części 8 załącznika Nr 1 zawierających wykaz jednostek organizacyjnych objętych układem, pod pozycją 42 wymieniono (...) Zakład Usług (...) Sp. z o.o. w Z. wyłoniony z (...) S.A.

w B.. Wymieniony protokół dodatkowy wszedł w życie od dnia 1 maja 2000r., zatem od tej daty (...)Zakład Usług (...)Sp. z o.o. w Z. był objęty Układem Zbiorowym Pracy dla Pracowników Zakładów (...) z dnia 21 grudnia 1991r.

Na drugie z postawionych pytań należy udzielić odpowiedzi negatywnej a to z przyczyn podniesionych uprzednio.

Z przytoczonych względów Sąd Apelacyjny na mocy art.385 k.p.c. orzekł o oddaleniu apelacji jako pozbawionej podstaw.

/-/SSA M. Żurecki /-/SSA J. Pietrzak /-/SSA I.Goik

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JM